

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 13 Sayı: 70 Nisan 2020 & Volume: 13 Issue: 70 April 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4130>

AÇIKÖĞRETİM BATI AVRUPA EĞİTİM PROGRAMLARININ ÖĞRENCİ BEKLENTİLERİNİ KARŞILAMA DÜZEYLERİ

THE LEVEL OF LEVEL OF STUDENT EXPECTATIONS OF THE OPEN EDUCATION WEST EUROPEAN EDUCATION PROGRAMS

Ahmet Vefa GÜLER*
Yeliz ÇELEN**

Öz

BAP, yurt dışında yaşayan Türk öğrencilerin, Türk eğitim sistemine erişimlerinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadırlar. Uluslararası alanda rekabet edebilecek ve ülkemizin sosyal, ekonomik, kültürel vb. alanlarda gelişimini sağlayacak bireyler yetiştirmek bir gerekliliktir. Bu gereği yerine getirebilmek için eğitim sisteminin okul duvarları ve belirli eğitim süreleri dışına çıkarılması, hayat boyu devam eden esnek bir yapıya kavuşturulması önem arz etmektedir. Bu çalışmalarla, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, kendi kendine öğrenme, analitik düşünme gibi üst düzey becerilere ve sorumluluğa sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen BAP programları, göçmenlerin eğitim sorunlarının çözümü için geliştirilen değerli bir eğitimsel projedir. Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığının politika olarak sunduğu Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımıza yönelik olarak hazırlanan BAP'ın, öğrenciler açısından amacına ulaşma ve beklentileri karşılama düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın problemi "2019-2020 yılı eğitim öğretim dönemlerinde Batı Avrupa'da yaşayan vatandaş ve soydaşlarımıza yönelik olarak MEB tarafından hazırlanan BAP programının öğrencilerin beklentilerini karşılama düzeyleri nedir?"dir. Bu araştırma var olan durumu ortaya koymaya yönelik betimsel bir araştırmadır. Bu araştırmada bu programlara devam eden 10 öğrenciye odak grup görüşmesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin BAP programından memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu ve BAP'ı yüksek öğrenimlerine devam edebilmek için iyi bir seçenek olarak gördüklerini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Bap, Göç, Uzaktan Eğitim

Abstract

BAP is of great importance to ensure the access of Turkish students living abroad to the Turkish education system. It can compete in the international arena and our country's social, economic, cultural etc. It is a necessity to raise individuals who will improve their fields. In order to fulfill this requirement, it is important to take the education system out of school walls and certain education periods, and to have a flexible structure that continues throughout life. These studies aim to raise individuals who have high level skills and responsibilities such as critical thinking, problem solving, decision making, self-learning,

* Millî Eğitim Bakanlığı, Açıköğretim Daire Başkanı

** Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı.

analytical thinking. In this context, BAP programs developed by the Ministry of National Education's Directorate General for Lifelong Learning is a valuable educational project developed for the solution of education problems of immigrants. In this study, it was aimed to determine the level of achieving the purpose and meeting the expectations of the BAP, which was prepared for our citizens living in Western Europe, which the Ministry of National Education presented as a policy. The problem of this research is, "What is the level of meeting the expectations of students of the BAP program prepared by the Ministry of National Education for our citizens and their citizens living in Western Europe during the academic year 2019-2020?" In this research, a focus group interview was held with 10 students who attended these programs. As a result of the research, it has been shown that students have a high level of satisfaction with the BAP program and see BAP as a good option to continue their higher education.

Keywords: Bap, Migration, Distance Education.

1.GİRİŞ VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Eğitim, belirlenen hedefler doğrultusunda bireylerin yaşantılarında, davranışlarında değişiklik oluşturma süreci olarak ifade edilmektedir. Kişisel gelişim sürecini destekleyen ve düzenli bir şekilde gerçekleştirilen faaliyetler bütünü olarak da tanımlanabilen eğitim süreçlerinin 21. Yüzyılın gerektirdiği yeni beceriler kazandırma ve insan kaynağını daha etkili kullanma gereksinimlerinden dolayı yüz yüze öğrenmenin yanı sıra farklı öğrenme yöntemlerini de içinde barındırmaya başladığı görülmektedir.

Açık ve uzaktan öğrenme olarak adlandırılan ve son dönemde giderek yaygınlaşan eğitim modellerinin, birçok kurum ve üniversite tarafından tercih edilmeye başlandığı görülmektedir. Farklı yerlerde yaşayan öğrenci ve öğretmenlerin aktif olarak iletişim kurmalarını sağlayan, birçok değişkenden bağımsız bireysel ve işbirliğine dayalı öğrenmeye uygun eğitim ortamlarına girmelerine olanak tanıyan bu eğitim sisteminin yeni bilgi ve uygulamalarının giderek artan bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

Uzaktan eğitim uygulamalarından biri de Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı ile Anadolu Üniversitesi arasında imzalanan protokol gereği uygulanan Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Batı Avrupa Eğitim Programlarıdır. Batı Avrupa Eğitim Programı (Bundan sonra BAP olarak kullanılacaktır.) Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaş, soydaş ve Türkçe bilen tüm bireyler için geliştirilmiş bir programdır. BAP programlarıyla, yurtdışındaki Türk gençliğinin Türkçe dil becerilerini ve Türk kültürü ile ilgili bilgilerini geliştirmeleri ve buldukları ülkede eğitim düzeylerini yükseltmelerini sağlamak amaçlanmıştır. Açık Öğretim Lisesi Batı Avrupa Programından alınan diplomalar ile Türkiye'deki diğer liselerden alınan lise diplomaları eş değer kabul edilmektedir. Bu diplomalar ile üniversite giriş sınavını kazanmaları halinde bireylere, üniversite eğitimine devam etme hakkı verilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, BAP yurtdışında geçerli bir ikamet izni olup

1. Türkiye'de ortaokulu ya da ilköğretim okulunu bitirenler,
2. Türkiye'de bulunduğu dönemde lise veya dengi bir okula devam ederken öğrenimini yarıda bırakanlar,
3. Yurtdışında öğrenip görüp, denklik yaptırmış ve bu denklik sonucu ortaöğretim (lise veya dengi okul) mezunu olmadığı anlaşılan her yaş ve her meslek grubundaki vatandaşlar,
4. Avrupa ülkelerinde (Balkanlar) yerleşik olan veya en az altı ay süreli oturma iznine sahip olanlar için bireylere uzaktan eğitim yoluyla öğrenimlerini tamamlama fırsatı sunmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında BAP, yurt dışında yaşayan Türk öğrencilerin, Türk eğitim sistemine erişimlerinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadırlar. Uluslararası alanda rekabet

edebilecek ve ülkemizin sosyal, ekonomik, kültürel vb. alanlarda gelişimini sağlayacak bireyler yetiştirmek bir gerekliliktir. Bu gereği yerine getirebilmek için eğitim sisteminin okul duvarları ve belirli eğitim süreleri dışına çıkarılması, hayat boyu devam eden esnek bir yapıya kavuşturulması önem arz etmektedir. Bu çalışmalarla, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, kendi kendine öğrenme, analitik düşünme gibi üst düzey becerilere ve sorumluluğa sahip bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen BAP programları, göçmenlerin eğitim sorunlarının çözümü için geliştirilen değerli bir eğitimsel projedir. Bu çalışmada, Millî Eğitim Bakanlığının politika olarak sunduğu Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımıza yönelik olarak hazırlanan BAP'ın, öğrenciler açısından amacına ulaşma ve beklentileri karşılama düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. AMAÇ

Millî Eğitim Bakanlığının belirli dönemlere uygun olarak gelişen ve değişen politikaları bulunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı vizyon planlarında ve üst politika belgelerinde, iyi eğitim performansı gösteren tüm ülkelerin elde ettikleri başarıları, geçmişten geleceğe köprüler kurarak, merkezine insanı alan kavramsal çerçeveler ve felsefi yaklaşımlarla yakaladığı belirtilmektedir. Bu kapsamda yurt dışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmalar, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bu çalışmalardan biri de Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlara yönelik olarak hazırlanan BAP programıdır. Bu çalışmada BAP'ın öğrenci memnuniyeti açısından amacına ulaşma düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

3.KAPSAM

Bu kapsamda BAP açıköğretim lise ve ortaokul programında okuyan 10 öğrenci oluşturmaktadır.

4.YÖNTEM

Araştırmacı tarafından geliştirilen ve kullanılan odak grup görüşme formu yarı yapılandırılmış olup 8 maddeden oluşmaktadır. Bu formda, öncelikle öğrencilerin Almanya'da gündelik hayatta karşılaştıkları sorunları birkaç başlık altında toplamaları istenmiştir. Bu kapsamda başlayan odak grup görüşmesinde öğrencilere Alman eğitim sistemi içinde yer alıp almadıkları sorularak bu programlar hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerden BAP'a katılma gerekçeleri açıklanmaları istenmiş, BAP'tan beklentileri, BAP'ın kariyer planlarındaki yeri ve önemine yönelik görüşleri sırasıyla ve araştırmacı tarafından yönetilen kontrollü bir ortamda alınmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda bu programı arkadaşlarına önerip önermeyecekleri sorulmuş son olarak da Millî Eğitim Bakanlığımız politikalarında yol gösterici olması açısından BAP hizmetlerinin niteliğinin artırılması için önerileri alınmıştır. Görüşme öğrencilerin teker görüşleri alınarak 2 saatte tamamlanmıştır.

5. BULGULAR

Odak grup görüşmesinde ilk olarak katılımcılara Almanya'da yaşarken karşılaştıkları sorunları konu başlıkları halinde ifade etmelerine yönelik bir soru sorulmuştur. Bu kapsamda katılımcıların karşılaştıkları sorunlara ilişkin konu başlıklarını belirtmeleri ve bu başlıklar atındaki düşüncelerini isterlerse örneklerle ifade etmeleri istenmiştir. Bu kapsamda katılımcıların yaşadıkları problemlere ilişkin olarak belirledikleri kategoriler ve görüşlerinden örneklere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo1. Öğrencilerin Sorun Başlıklarına İlişkin Kategorileri ve Örnek Öğrenci Görüşleri

No	Kategori	Görüşler
1.	Yabancı Düşmanlığı	K3: "Almanya'da doğdum. Her ne kadar yok dense de burada bir yabancı düşmanlığı, ayrımcılık olduğunu düşünüyorum. Özellikle dini yaşam tarzım ve giysilerimden dolayı farklı bakışları ya da herkese yapılan uygulamaların bana çok da severek yapılmadığını hissettim."
2.	Önyargılı yaklaşım	K2: " Uzun sakal ve bıyığımdan dolayı bazen de farklı giyim tarzımdan dolayı önyargılı davranıldığımı gördüm." K9: "Türlere karşı tanımadan farklı davranıyorlar. Çoğu zaman kendimizi ifade edemiyor, çok fazla topluluklara girmiyoruz. Bu da özgüvenimizle ilgili problem oluşturuyor." K7: " Benim şahsen gündelik hayatta yaşadığım bir problem olmamasına karşın ufak da olsa farklı davrandıklarını düşünüyorum."

Tablo 1 incelendiğinde odak grup görüşmesi yapılan öğrencilerden bir kısmının Almanya'da yabancı düşmanlığı ve önyargılı yaklaşım gibi sorunlarla karşılaştığı görülmektedir. Cevapları yukarıda örneklendirilen öğrenciler dışındaki öğrenciler ise Almanya'da doğup büyüdüklarını belirtmekte ve bu nedenle de gündelik yaşam sırasında herhangi bir problemle karşılaşmadıklarını söylemektedirler.

Konuya ilişkin yapılan araştırma sonuçları da odak grup görüşmesinin sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Özdemir, Benzer ve Akbaş (2009) tarafından yapılan Almanya'da Yaşayan 15-19 Yaş Türk Gençlerinin Eğitim Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme (Kuzey Ren Vestfalya Örneği)adlı çalışmada Alman toplumunun yabancılara karşı gösterdiği soğukluk belirtilmiştir. Özdemir (1987) tarafından yapılan çalışmada da 1980'lerin başından itibaren Alman toplumunun yarıya yakınının yabancılara karşı olumlu duygular beslemediği belirtilmektedir. Perşembe (2004) Alman toplumunun büyük bir kısmının yabancı sayısının artmasıyla birlikte yabancılara karşı dışlayıcı bir yaklaşım içinde olduklarını belirtmiştir.

Odak grup görüşmesine katılan öğrencilerin Almanya'da herhangi bir eğitim programında yer aldınız mı sorusuna verdikleri örnek cevapları gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Alman Eğitim Sisteminde Yer Alıp Almadıklarına ve Görüşlerine İlişkin Örnek Cevapları

Kategori	Görüşler
Alman Eğitim Sisteminde İlişkin Görüşler	K2: "Almanya'da eğitim aldım iyiydi güzeldi. Bir sorun ile karşılaşmadım." K3: Evet. Realschuleabsclusumu Almanya'da yaptım. Yurt dışında yaşayan Türkler için verilmiş bir imkân olarak görüyorum." K4: " Buranın eğitim sisteminde 1-12 sınıfa kadar okula gittim. Açık öğretim çok zor ve uzun sürdüğü için tercih etmedim. Okulu da genel olarak zor buldum." K5: Almanya'da zorunlu eğitimi tamamladım. Onun dışında başka bir eğitim almadım. Zorunlu eğitimde çok bunaldığım zamanlar oldu."

Tablonun sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin genel olarak Alman eğitim sistemi içinde bulunmadıkları, bulunanların da bu sistem içinde zorlandıkları görülmektedir. Pekiz'e göre (2002) Almanya'nın genç nüfusunun artmamasına karşın Almanya'daki Türk nüfusun hızlı bir şekilde

artması Türklere uygulanan eğitim sistemi ile ilgili politikaların belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Gökçe (2006) Almanya'daki Türklerin en çok yaşadığı sorunlar arasında istediği ya da yeterli eğitimi görememenin olduğunu belirtmektedir.

Alman eğitim sisteminde göçmen çocuklarına yönelik farklı bir eğitim modeli uygulanmaktadır. Elit bir yapıya sahip olan Alman eğitim sisteminde tüm öğrenciler eşit haklara sahip değildir ve göçmen işçi çocuklarının büyük kısmı yardımcı işçi olarak yetişecekleri Hauptschule'ye, yine önemli bir oranda göçmen işçi çocuğu da öğrenme zorluğu çeken çocukların gittikleri Sonderschule/Förderschule'lere devam etmektedirler (Baran, 2002). Bu kapsamda diğer göçmen çocuklarının olduğu gibi Türk çocuklarının da bahse konu eğitim sistemine entegrasyonlarında bazı sıkıntılar yaşanmaktadır. Odak grup görüşmesi sonucunda elde edilen bulgulara görüldüğü üzere dil sorunları ya da farklı kültürel sorunlardan dolayı Türk çocuklarının bu sistemde başarılı olamadıkları görülmektedir.

Çoşkun'a göre (1997) Almanya'daki eğitim sisteminde okutulan ders kitapları etnik merkezli bir özellik taşımakta ve bu durum kültürler arası eğitim olgusunu engellemektedir. Almanya'da eyalet bazında da farklı eğitim sistemleri uygulandığından bu durum kültürlerarası eğitim modelinden yararlanan Türk çocuk ya da gençlerinin sayısını azaltmaktadır (Özcan, 2004).

Odak Grup Görüşmesine katılan öğrencilerin BAP'a katılmaya nasıl karar verdiklerine ve katılma gerekçelerine ilişkin örnek cevaplarına yer verilen tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin BAP'a Katılma Gerekçelerine İlişkin Örnek Cevaplar

Kategori	
BAP'a katılmaya karar verme	K9: "İnternet üzerinden tanıştığım bir hanım arkadaş önerdi. Önce liseyi sonra üniversiteyi okumak ve istediğim bir yükseköğretim programına kaydolmak istiyorum." K2: "BAP'a katılma nedenim sorularının çok kolay olması. Sınavları kolay olduğundan bitirebileceğimi düşündüm." K10: "Yarım kalan öğrenimimi tamamlamak istiyorum. Yaşam boyu öğrenme taraftarıyım ayrıca." K5: Almanya'da zorunlu eğitimi tamamladım. Onun dışında başka bir eğitim almadım. Zorunlu eğitimde çok bunaldığım zamanlar oldu." K3: Türk tarihini daha iyi öğrenmek istiyorum. Kültürümüzle ilgili eğitim almakta zorlanıyoruz." K7: "Türkiye'ye dönmek istediğim için liseyi Türkçe bitirmek istiyorum. BAP'a katılmaya Stuttgart Türk Konsolosluğa sayesinde karar verdim."
BAP'tan beklentiler	K7: "Lise diplomasına sahip olmak ve Türkiye'de bir işe başvuru yapabilmek istiyorum." K6: "Babamın işi dolayısıyla geçici süre ile Almanya'dayım. Bu açıdan bu program aracılığıyla hem liseyi Türkçe bitiriyorum hem de Üniversiteye hazırlandım."

Tabloya bakıldığında tüm öğrencilerin Türk eğitim sistemine bir şekilde dönecekleri, Türkçe eğitim almaya devam edecekleri ya da Türkiye'ye döndüklerinde iş bulma ya da uyum aşamasında sorun yaşamamak için BAP programına katıldıkları gözlemlenmektedir.

Perşembe'ye göre (2010) Alman eğitim sistemi öğrencileri yeterliklerini uygun mesleki standartlara yönlendirme konusunda başarılı bir eğitim sistemi modeli sunmasına karşın göçmenlerin bu sisteme etkili ve başarılı olacak bir şekilde entegre olmasında istenilen düzeyde değildir. Bu başarısızlıkta kültürel ilişkilerin ve karşılaşmanın eşit koşullarda başlamıyor olması ve toplumsal yaşama alanlarındaki birbirini dışlayan yaklaşımların etkisi büyüktür.

Yukarıda sözü geçen nedenlerden ötürü Türklerin Alman eğitim sistemine entegrasyonda sorun yaşadıkları ve bundan dolayı da eğitimlerini Türkçe olarak ve Ülkemize döndüklerinde kendilerine yarar sağlayacak şekilde devam ettirmek istedikleri söylenebilir. Bununla birlikte kendi öz kültürlerinden kopmamak istemeleri ve Türkçe dilinde eğitim almak istemeleri de BAP'a katılma gerekçeleri arasında büyük bir paya sahiptir.

BAP öğrencilerinin BAP'tan beklentilerinin karşılandığını düşünüyor musunuz şeklinde soruya cevap verirken daha çok BAP hizmetlerinin niteliğine dönük cevaplar verdikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri örnek cevaplar aşağıdaki tabloda yapılandırılmıştır.

Tablo 4. Bap'tan Beklentilere Yönelik Örnek Öğrenci Cevapları

Kategori	Görüşler
Karşılanan Beklentiler	K2: "İrtibat bürolarının oldukça iyi çalıştığını düşünüyorum. Özellikle Köln irtibat bürosu harika." K5: "Sorularıma hızlı bir şekilde cevap alıyorum. Bu da sorunlarımı daha çabuk halletmemi sağlıyor.."
Karşılanmayan Beklentiler	K3: " Kitaplardaki dil çok anlaşılır. Ama keşke kitaplar da zamanında gelebilse." K6: "İrtibat bürolarını aradığımda her zaman ulaşamıyorum. Sorduğum şeylere cevap alabilsem daha mutlu olacaktım."

Tablo incelendiğinde öğrencilerin BAP'a yönelik beklentileri genel olarak BAP hizmetlerinden memnuniyet gibi algıladıkları görülmektedir. Öğrencilerin BAP hizmetlerinin niteliğinin artırılması için önerilerinin neler olduğu şeklindeki soruya da öğrencilerin benzer cevaplar verdikleri ve özellikle irtibat bürolarının iletişim kanallarını sürekli ve etkinlikle açık tutması, kitapların zamanında gelmesi ve canlı ders ortamlarının oluşturulması gibi önerileri sıraladıkları görülmüştür.

Öğrencilerden % 80'i BAP'ın kariyer planlamalarında etkili olup olmadığı yönündeki soruya evet şeklinde cevap vermişlerdir. Ancak bu öğrencilerden sadece ikisi BAP'ın kariyer planlamalarındaki yerini "Başvurmak istediğim iş lise mezunu kişileri alıyor. Bu diplomayı orada kullanmak istiyorum." ve "Camide eğitimcilik yapmak istiyorum. BAP bunun için gerekli şekilde." ifade etmişlerdir.

Odak grup görüşmesi sonuçlarına göre "BAP'ı arkadaşlarınıza önerir misiniz?" şeklindeki soruya evet şeklinde yanıt vermişlerdir.

6. TARTIŞMA

Almanya'da Türk göçünün başladığı 1960'lı yılların başında göçmen çocuklarının ve gençlerinin eğitiminin önemli bir sorun teşkil edeceği düşünülmüyordu. Nitekim Almanya göçle beraber gelen Türklerin bir şekilde misafir olduğuna inanıyor ve bir gün ülkelerine döneceklerini düşündüğünden Türklerin eğitimine yönelik iki dilli bir eğitim politikası da geliştirilmemişti. Türkler için misafir işçi (Gastarbeiter) teriminin kullanılmasındaki neden de Almanya'nın Kanada ve Amerika gibi bir göçmen ülkesi olarak anılmasını engellemektir.

Almanya'da gelen göçmenlerin kalıcı olmasının anlaşılmasından sonra misafir işçi terimi yerine çalışma arkadaş teriminin kullanılmaya başlanması göçmen çocukları için de bir eğitim modelinin yapılandırılmasının bir ihtiyaç olduğunu gözler önüne sermiştir. Ancak Türk çocukları için geçen 35-40 yıllık süreçte doğru ve etkin bir modelin bulunmadığı da bir gerçektir (Arslan, 2010). Bunun nedenlerinden birisi Almanya'nın eyalet yapısında işleyen bir ülke olması ve her eyaletin göçmen çocuklarına yönelik farklı bir eğitim modeli oluşturmasıdır. Göçmen çocukların eğitiminde etkin bir eğitimin gerçekleştirilememesinin başlıca nedenleri arasında, eğitim politikasına ilişkin tasarımlar, Almanya'yı oluşturan eyaletlerin kültürel özerkliği ve bunlara

bağlantılı olarak, göçmen politikasında birbirine zıt anlayışlara sahip olmaları şeklinde sıralanmaktadır. Örneğin Bavyera, Aşağı Saksonya, Kuzey Ren-Vestfalya ve Renanya-Palatina eyaletlerinde sorumluluk eğitim ve kültür bakanlıklarında iken; diğer eyaletlerde sorumluluk yerel konsolosluklara ait olması, anadilinde öğretimi zorunlu ders haline getiren tek eyaletin Hessen olması gibi örnekler eyaletlere göre farklılık gösteren Alman eğitim sisteminin göze çarpan örnekleridir. Anadilinde öğretimin 1996'da yürürlüğe giren yeni düzenlemesi 2. ve 3. kuşaktan öğrencilerin içinde yaşadıkları durumu göz önüne alan ilkeler ve hedefler getirmektedir. Bu hedeflere örnek olarak anadil ve yabancı dil yetilerinin geliştirilmesi, iki dilliliklerinin desteklenmesi sayılabilmektedir.

Araştırma bulgularına göre, Almanya'da yaşayan Türkler gündelik yaşamlarında farklı sorunlarla karşılaşmışlardır. Pest'e göre (2010), Almanya'ya gelen göçmenlerin geldiklerinde yurtlara toplu olarak yerleştirilmeleri, ailelerini yanlarına alma süreçlerinde yaşadıkları ekonomik sorunlar ve bir arada yaşama isteklerine karşın yabancılara ev verilmemesi ve getto benzeri bölgelerde yaşamları topluma entegrasyonlarını zorlaştırmıştır. Janzen'e göre (2009) Türklerin yaşadıkları bu sorunlar ve olumsuzluklar çocukların okul başarılarını ve gelecekle ilgili beklentilerini de etkilemiştir. Bu bilgiler de araştırma sonuçlarıyla paralellik taşımaktadır. Araştırma bulgularına göre de Almanya'da yaşayan Türklerin Alman eğitim sistemini katı ve sistemli buldukları görülmektedir.

Alman eğitim sistemi pek çok kez göçmen çocukları ile kendi çocukları arasında bulunan eğitim eşitsizliklerinden dolayı eleştirilmektedir. Göçmen çocukların Alman eğitim sistemine entegrasyonlarındaki sıkıntıların bir diğeri Türk göçmenlerin kimlik arayışları çerçevesinde oluşturdukları dini ve milli sivil toplum örgütlenmeleri ile göçmenlerin kentlerin varoşlarında işsizlik ve ekonomik yetersizlikleri de paylaşan düşük yaşam standartları olarak sıralanabilmektedir. Güllüpınar'a göre (2010) Türklerin eğitim ve emek piyasasına entegrasyonundaki başarısızlığında, onların sosyal ve kültürel sermaye gibi grup özelliklerinden ziyade, yapısal ve kurumsal faktörlerin (eğitim politikaları, eleyici eğitim sistemi, kültürlerarası bir müfredatın olmaması, kurumsal ayrımcılık) geniş bir şekilde etkili olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda bu araştırmaların verileriyle odak grup görüşmesinden elde edilen veriler paralellik göstermektedir. BAP'ın bu kapsamda istenilen yükseköğrenim programına erişmek için öğrenciler tarafından iyi bir tercih olarak değerlendirilmesi beklendiği bir sonuç olarak görülmektedir.

7. SONUÇ

Millî Eğitim Bakanlığının belirli dönemlere uygun olarak gelişen ve değişen politikaları bulunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı vizyon planlarında ve üst politika belgelerinde, iyi eğitim performansı gösteren tüm ülkelerin elde ettikleri başarıları, geçmişten geleceğe köprüler kurarak, merkezine insanı alan kavramsal çerçeveler ve felsefi yaklaşımlarla yakaladığı belirtilmektedir. Bu kapsamda yurt dışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmalar, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bu çalışmalardan biri de Batı Avrupa'da yaşayan vatandaşlara yönelik olarak hazırlanan BAP programıdır.

Batı Avrupa'da yaşayan Türklerin yaşadığı problemlerin başında, çeşitli eğitim sorunları gelmektedir. Bu ülkelerde yaşam standartlarının yüksek olması ve toplumsal yapının çok kültürlü olmasına karşın çok kültürlü bir eğitim sisteminin olmayışı, ülkede bulunan çok sayıda yabancı göçmen için eşitlikçi bir eğitim anlayışının sergilenememesine sebep olmaktadır.

Batı Avrupa'da yaşayan göçmen çocuklarının eğitim alıp daha nitelikli işlerde çalışması, aileleri tarafından önem arz etmektedir. Bu bağlamda BAP programlarının öğrencilerin beklentilerine uygun olup olmaması ve onların beklentilerini karşılama düzeylerinin belirlenmesi bu ülkelerde gerçekleştirilecek eğitim politikalarının belirlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırma sonucunda Bakanlığımızca uygulanan BAP programının Batı Avrupa'daki vatandaşlarımızın yarım bıraktıkları eğitimlerini sürdürmek, öz kültürlerini tanımak ya da unutmamak ıve yükseköğrenimlerine devam edebilmeleri için iyi bir seçenek olduğu sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Coşkun, H. (1997). *Eğitim teknolojisi açısından kültürlerarası eğitim*. Ankara: Hacettepe-Taş Kitapçılık Ltd. Şti.
- Gökçe, O. (2006). Almanya'da uyum ve dışlanma arasında Türk gençleri. *Türk Yurdu*, 26(224), 9-17.
- Güllüpınar, F. (2010). Almanya'da Türk Göçmenlerin Çocuklarının Bölünmüş Kaderleri ve Eğitimdeki Başarısızlıklarının Yapısal Nedenleri: Entegrasyon Aşağı Mı, Yukarı Mı?, *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, Cilt:8 Sayı:31 Yaz: 2010 Sayfa: 65-87
- Janzen, K. (2009). *Medienkonsum und Integration: Türken in Deutschland*. Berlin: Verlag der Technische Universität.
- Özcan, E. (2004, Aralık 10). İkinci Pisa araştırmasının sonuçları Almanya'da köklü bir reformun yapılmasını gerektiriyor (Basın Açıklaması). <<http://www.tuerkische-elternfoederation.de/0-Basina/seite6.htm>>
- Özdemir, M. Ç. (1988). Federal Almanya'daki Türk işçi çocuklarının eğitim sorunları açısından iki dillilik ve iki kültürlülük ile ilgili eğitim modelleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10,1, 23-40.
- Özdemir, M, Benzer, H. ve Akbaş, O. (2009), *Almanya'da Yaşayan 15-19 Yaş Türk Gençlerinin Eğitim Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme(Kuzey Ren Vestfalya Örneği)*.
- Peköz, M. (2002). *Avrupa Birliği'nde göçmenler, Almanya'da Türkler/Kürtler*. İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Pest, U. (2000). *Almanya'daki Müslümanların Durumuna Genel Bakış*. Almanya'daki Müslümanların Yaşamı, (Ed: U. Pest), Bonn.
- Perşembe, E. (2004). *Almanya'da Türk Kimliği. Din ve Entegrasyon*. Ankara: Araştırma Yayınları.
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Yapıcı, M. (2006). Eğitim politikaları ve etkileri. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, 6(2).